

Minnedag for en stor pioner

Av NINA T.JOMSLAND og
JAN TORE GLENJEN (foto)

En nedslitt gravplate på Lagård gravlund, ti linjer i Cappelens Musikk-leksikon – og en eksotisk liten verkleste. «Operaen Salighedens Ø (ufullf.); scenemusikk til Østenfor Sol og Vestenfor Maane, St. Frithjofs Heimkehr, Frithjofs Tod og Gesang der Oceaniden; fiolinkonsert, strykekvartett, sanger». Det er det vi finner umiddelbart om musikeren som døde i Stavanger for akkurat 75 år siden i dag: Georg Washington Magnus.

Uvanlige fornavn forteller om en slekt med vidt blikk. Så bærer den da også et stolt slektsnavn: «magnus» kommer fra latin og betyr stor. Hele den norske Magnus-slekten nedstammer fra en skipper Heinrich Magnus som ferdes mellom nederlandske Vlissingen og den norske vestkysten, tidlig på 1600-tallet.

Georg Washington Magnus ble født i Hogganvik, Ryfylke, i 1863, mens faren, Fredrik Magnus, ennå var en fremgangsrik brukseier og skipsbygger. Faren drev sammen med Georg Washingtons onkel, Morten A. Magnus. De var særdeles allsidige herrer, begge to. Morten A. gikk først i boktrykkerlære hos Kielland i Stavanger, dro deretter til sjøs, lærte seg å bygge og konstruere skip, og etablerte viktige verft flere steder i Ryfylke.

Fredrik Magnus hadde tjenestegjort et år på Schneiders Apothek i Flekkefjord som ung og gikk deretter i urmakerlære i Stavanger, hvorpå han bestyrte laksefiskeriene til sin onkel, kaptein Frederich von Krogh, til han overtok gården i Hogganvik sammen med broren.

Når vi leser at «Fredrik Magnus var meget musikalsk; saaledes spillet han

Gravstedet på Lagård: Georg Washington Magnus.

violin med ikke liten dyktighet», klinger det naturlig at unge Georg Washington fikk studere musikk i både København og Leipzig. Like naturlig er «garderingen»: han ble også jurist. Med ytterst få unntak var musikk utelukket som borgerlig levevei.

Brødrene ble rammet av krakket i 1880 – og Georg Washington lot jus være jus. Tidlig i 1890-årene ledet han musikksekskapet Harmonien i Bergen. Deretter bodde han nesten 20 år i København, som musikkdirektør og komponist, og nær venn av Johan Svendsen. Men da pådriveren Olaf Paulus døde i 1913 og Stavangers musikkliv trengte en ny kraft, kom Magnus inn som organist i St. Petri og dirigent i Orkesterforeningen.

«Magnus var et utpræget orkestermenneske, av dem man sjelden finder... Han

stillet krav om fagmusikere til støtte for amatørerne, og derved oppstod det samarbeide mellom Orkesterforeningen og Teaterorkestret, som har været en fordel for begge» skrev Aftenbladet i sin nekrolog.

Han døde så tidlig at han bare fikk tid til «de anstrengende, men grunnleggende forarbeider til et nytt musikliv.

Det han har utført, viser dog, at her er grobund for en rikere utøvelse av den kunst, som mer end nogen anden legger skjønnhet og harmoni over menneskesindene.»

Det går altså en klar linje fra mannen som ligger begravd på Lagård til dagens mangfoldige musikkliv. 24. januar er dagen for alle som har glede av denne rikdommen til – iallfall mentalt – å legge en blomst på minneplaten ved gravlundsmuren.